

„Rušid“ – roman u nastavcima

Nadan Filipović

Poštovani posjetitelji Bošnjačkog oka,

na portalu je postavljena rubrika „Roman – Rušid“. Počinjemo objavljivanje u nastavcima. Oni koji nisu „naletjeli“ na prve nastavke jednostavno mogu, svakako ako uopće i požele, „kliknuti“ na rubriku „Roman Rušid“ u sadržaju sa lijeve strane naslovnice, pa će moći pročitati poropuštene nastavke.

Glavni junak romana je Rušid, rođeni Sarajlija iz jedne od mahala sa padina našeg grada. Njegov život su napisali sudbina i stjecaj niza okolnosti na koje on nije mogao utjecati. Ja sam samo kao neki zapisivač. Dakle, radi se o romanu u kojem je glavni lik čovjek koji se rodio u strahu, živio strah i umro u strahu, daleko, daleko od svog grada.

Roman je zasnovan na istinitim činjenicama. Rušid je stvani lik kojeg sam imao prilike upoznati

RUŠID - roman u nastavcima

Autor Administrator

Ponedjeljak, 14 Svibanj 2018 15:07 - Ažurirano Srijeda, 16 Svibanj 2018 10:14

1974. godine u Sarajevu. Normalno, kao autor sam promijenio ime glavnog junaka, te neke druge podatke koji bi, ne daj Bože, mogli biti neugodni i bolni za njegovo potomstvo.

Nadam se da će se još poneki stari Bosanac, iz one grupe koja je emigrirala poslije Drugog svjetskog rata u Australiju, bude li uopće čitao ovaj roman, sjetiti tog od mnogih davno zaboravljenog lika sa periferije Adelaide.

Molim vas da mi ne zamjerite na određenim elementima tzv. mahalskog sarajevskog žargona koji odavno postoji, a i danas se tamo uveliko koristi.

Svaka sličnost sa stvarnim likovima je (ne)namjerna.

Rušid - priča o čovjeku koji se rodio u strahu, živio u strahu i umro u strahu (2)

Nadan Filipović

Bez oca

Sadeta je obudovila 1932. godine. Ramo je rekao da ide u Mokro i okolo da kupi koje čokle, jal june, za kasape, a i jedno, ako bude, telešce, za koje je imao narudžbu od komšije, i za koje je dobio pare unaprijed. Prođe dan, prođe noć, a Ramo se ne vraća. Prođe još jedan dan i Safeta ne izdrža, uzbuni komšije, a oni se razletiše po njezinim i Raminim rođacima, pa nastade potraga. Prođe vas cijela noć, ojutri se, a Rame nema. Nema ni rođaka koji su krenuli u potrage. Tek s akšama, eto rođaka, a Rame jok. Svude su bili, mnogog su pitali, niko ništa vidjeo nije, niko ništa čuo nije. Kao da je Ramo u crnu zemlju prop'o, a još bilesi nema ni para konja i golemih nakupačkih kola s visokom ogradom.

Sve je prijavila policiji gdje je otišla s grupom rođaka koji su bili u potragama. Dali su izjave i svi se potpisaše osim Safete koja nacrtala nakav krst umjesto potpisa.

Nakon tri hefte Ramin lješ je slučajno pronašao jedan starac, čoban iz Kadinog sela. Truplo je ležalo u nekoj zabitij jaruzi, prekriveno granjem. Po rukama i nogama su bile duboke rane napunjene solju. U ustima se nalazila jedna dječija vunena čarapa, a preko usta čvrsto stegnut crni šal. Ruke su bile vezane iza leđa čvrstim konopom, kao i noge. Žandari su rekli da je dugo i mučno umirao. Interesantno je da su mu u pregradi na bensišanu našli sve pare koje je ponio sa sobom. Donijeli su pare Sadeti. Ona je trebala potpisati potvrdu o primitku para, ali kako je bila nepismena, ovaj put su joj turili palac u naku kutijicu da u nju umoči palac i da pritisne na mjesto potpisa. Svjedok predaje novca je bio komšija, Abid, samardžija. On se potpisao.

Dakle, nije se radilo o grabežnom ubojstvu, već je u pitanju bilo nešto drugo. Kasnijim istragama je, navodno, utvrđeno da je Ramo bio u vezi s nekom mladom udovicom, pravoslavkom iz Pustopolja, koja je s njim ostala u drugom stanju. Kad su njezina braća za to saznala, odnosno kad je ova pod batinama priznala, toliko su je tukli da je u petom mjesecu pobacila i kasnije je i ona netragom nestala. Žandari i jedan policajac u civilu su braću ovlaš ispitali, a oni su rekli da pojma nemaju ni ko je Ramo, niti su s njim imali ikakva posla. Helem, ubojstvo je prekrila prašina zaborava, a kola i konje nikad ne nađoše.

Pade kuća na Rušida. Šta će, ku'će. Četiri razreda škole, još nejak četrnaestogodišnjak, ko će ga i za slugu primiti? On se, međutim, nekako snađe. Ipak mu je valjalo što ga je babo nemilo gonio da ispira hajvanske drobove. Prvo je počeo „ispirati“ za kasapa Fadila što je imao radnju u blizini Markala, a onda, kad su ostali kasapi čuli da je odličan „ispirač“ dobi posao još kod četvorice. Iz mesnica je u sepetu nosio drobove čak do poviše Bentbaše gdje ih je u Miljacki temeljito ispirao. Stari, dobro ispraksirani sistem – ugura se pijesak i kamenje u drob pa valjaj i valjaj. Puni i ispiri. Kad bi iz droba poteci čista voda znao je da je posao obavljen kako treba. Onda bi se vraćaj do kasapa, a dogovor je bio njima dvije trećine čistog droba i crijeva, a njemu trećina samog droba. Onda bi leti aščijama koji su ga željno čekali, pa bi se kasno uvečer vraćao kući i materi donosio „špaceraj“ što bi usput kupi, ali, uvijek, i zadnji sekser što bi mu ostao od dnevne zarade.

Takav mučni i zaista preteški posao ispiranja drobova potrajao je do sredine 1935-te. Posrećilo mu se kad je Jevrejnin Rafael – Rafo što je radio za poznatog sarajevskog veletrgovca Morica Gaona upitao mesara Fadila ima li mu kakva mladića preporučiti. Naime, noćni čuvar u Gaonovom skladištu, neki Ostoja, je uhvaćen u krađi pet kutija šećera u kocki, od po kilu, i dvije

kile sirove kafe. Moricu Gaonu nije bilo ni na kraj pameti da tu krađu prijavi policiji, posebice zbog toga što je Ostojin otac, Strahinja, vunovlačar, dovukao sina sve pod teškom batinom, natjeravši ga da ukradeno vrati gazdi Moricu i da ga poslije toga u obje cipele poljubi. Ostoja je dobio nogu, ali bez biljega u čaršiji. Zataškalo se.

Kasap Fadil reče Rafi da garantuje za Rušidovo poštenje: -Vrijedan je to momak. Familiju mu znam. Safeta je predivna žena, iz fine kuće, baš fine. A otac mu je rahmetli Ramo...znaš onaj što ga kod Mokrog Vlasi iznakaziše i u rane soli natrpaše da se napati dok ne krepa.

-A Ramin li je! Rahmetli Ramu sam dobro poznao. Nekoliko puta mi je telešcad donosio. Uvijek je bilo kako bi se dogovorili. Nikad nije oman'o. I dobro se sjećam, kad god bi mu dadni pare za telešce, on i ne izbroji, već je, vjerujuć' mi, pare met'o u bensilah. Dobro da si mi rek'o. Pren'jeću tvoje preporuke gazdi Moricu, al' ništa ne obećavam.

I ode.

Nije prošla ni cijela hefta, a Rafo dođe i reče: "Primiće ga gazda Moric, na tvoju preporuku Fadile. Znao je i on rahmetli Ramu i njegovu tužnu sudbinu. Kaže gazda Moric – hajde da ufatimo sevapa. Al' da dobro znadeš, najprvo tri mjeseca probe, pa kako se pokaže i dokaže. Za plaću će se sam momak dogovarat'. Plaća nije do mene.

I tako Rušid dobi posao noćnog čuvara u najvećoj veletgrgovačkoj firmi tadašnjeg Sarajeva.

.....

Ljetno je popodne. Avgustovska sparina tuši. Daška vjetra nema. Ni jedan list u baščici se ne pomiče. Kako li je onim dole u čaršiji i gradu? Sigurno vilene.

Muha uporno zuji i zuji. Povremeno se zaustavi na stori ili negdje gdje je Rušidu nevidljiva. Sa

RUŠID - roman u nastavcima

Autor Administrator

Ponedjeljak, 14 Svibanj 2018 15:07 - Ažurirano Srijeda, 16 Svibanj 2018 10:14

šišeta u sobičku visi muholovka, ona sa gumirabikom. Skoro sva je prekrivena mrtvim muhama koje su bile previše radoznale. Rušid razmišlja: „More bit' da se muhe izmeđuse sporazum'jevaj u, da imaju nakav svoj jezik. Pa i ne zuje džabe. Biće da je to zujanje njihov muhlji govor. I k

o da su ovu golemu zelenu zunzaru opomenule one što su pokrepale na muholovki. Već tri dana zuji, zglave neće na muholovku. Otvar

o sam širom pendžer, a ona nikako da izađe. Otvorim pendžer, a ona se neće sakrije i pritaji. Dok je pendžer otvoren, ona ne zuji. A ne mogu, vallahi billahi, po vas c

jeli dan pendžera otvorenog ostavit

. Hem će još hejbet muha uletit

u sobu, hem more neki hrsuz, dok sam na poslu, uletit

Safeti i pokrast

ovo nešta našeg jada i sirotinje. More taj neko, a najbliže kakva Vlašina, Safetu ud

rit

il

je, ne daj bože, ubit

Muk sparenog popodneva raspori plač i vriska. Odakle bi već iz Fudine bašće. Opet Fudo bije ženu. Ovaj put je degeneči baš katilski jer jauči i vrištanje postaju sve jači.

-Moreš li zaspat' sine? Ja jok! – s vrata će tiho Sadeta.

-Jok mati! Ni oka sklopit', a kamo li zaspat'. Hem nem'rem zbog ove zelene zunzare što već danima zuji k 'o avijon, hem Fudo onu svoju hudnjicu vavjek degeneči u nevakat, baš kad se sv

jet treba mrven odmorit

. A valja mi c

RUŠID - roman u nastavcima

Autor Administrator

Ponedjeljak, 14 Svibanj 2018 15:07 - Ažurirano Srijeda, 16 Svibanj 2018 10:14

jelu noć probdjet

. Oka ne smijem zatvoriti doli u magacinu u Čifuta.

Otvori pendžer. Dobro promoli glavu, pa će: „Fudoooo! Fudaneee! Heeej Fudooo!“

-Š'a je ba Rušide?!

-Ti znaš da ja noćnu radim. Bolan ne bio, mariši je po noći kad mene nema il' je ućeraj jal' u mutvak, jal

u kuću, al

zatvori sve pendžere da komšiluku ne smeta, pa deri...tvoja je žena. Jes

ćuo?

Tišina potraja dvadesetak sekundi.

-Ako ti smeta, a ti l'jepo metni gute pamuka u uši da ne čuješ šta se u tuđim baščama zbiva. Moja bašča, moja žena, moja kandžija, pa eto ti.

-Jel' baš tako Fudane?

-Jah! Tako je i nikako drukčije nemere bit'. U svom sam. Radim šta god mi se prićejfi. Nisam u tvom.

-Eheheeee, Fudane mudralijo prepametni, svaka ti je k'o u najmudrijeg hafiza. A jel' baš vas c'j ela Baruthana tvoja?

-Jok! Al' nije ni tvoja!

-Peke Fudane! Srešćemo se na sokaku, a onda teško tebi. Rebra ću ti prebrojit' i bubrege do krvopišanja pomilkit

ako vriska namah ne prestane. Jes čuo?!

Iz komšijske bašće se začu još par Raseminih vrisaka i sve se utiša.

Rušid zatvori pendžer, navuče store i ponovo se pruži po sećiji. Sada su po sobičku zujale tri ili četiri muhe.

-Kupiću u Čifuta još dvije il' tri muholovke – pomisli i utonu u san.

(nastavlja se){comments on}